

Jak przeprowadzić uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne

PROCEDURY Aby je rozpocząć, nie trzeba składać wniosku do sądu – wystarczy zamieszczenie obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. Od tego momentu przez cztery miesiące dłużnik jest chroniony przed egzekucją komorniczą. To czas na przyjęcie układu z wierzycielami

Bartosz Sierakowski
radca prawny i wspólnik
w Kancelarii Zimmerman i Wspólnicy sp. k.

Olga Strzeżek
aplikantka radcowska
w Kancelarii Zimmerman i Wspólnicy sp. k.

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne to nowość wprowadzona przez tarczę 4.o (czyli ustawę z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19; Dz.U. poz. 1086), która weszła w życie 24 czerwca 2020 r. Pozwala dłużnikom szybciej i prościej niż w innych postępowaniach roztoczyć nad firmą pogrążoną w tarapatkach finansowych parasol ochronny przed wierzycielami i komornikiem. Podstawowa odmienność polega na tym, że postępowanie to rozpoczyna sam dłużnik z udziałem doradcy restrukturyzacyjnego – poprzez publikację obwieszczenia w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG) z oświadczeniem o jego otwarciu. Publikacja owego obwieszczenia daje dłużnikowi ochronę, którą mógł on dotychczas uzyskać przez otwarcie przez sąd uproszczonego postępowania układowego. Dłużnik jest chroniony przed indywidualnymi postępowaniami egzekucyjnymi. Ochroną objęte są również egzekucje wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo.

25

ogłoszeń w przedmiocie otwarcia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego ukazało się do końca lipca br.

Przepisy mają jednak charakter tymczasowy: uruchomienie uproszczonej restrukturyzacji możliwe będzie tylko do 30 czerwca 2021 r. Jest to więc procedura szyta na miarę kryzysu wywołanego COVID-19.

Nowa procedura została zbudowana na podstawie rozwiązań już istniejących, ale do tej pory mało popularnych, jak postępowanie o zatwierdzenie układu. Nie cieszyło się ono dużą popularnością, ponieważ nie dawało przedsiębiorcy chcącemu się zrestrukturizować gwarancji naprawy biznesu w warunkach przynajmniej względnego spokoju. A to z tej przyczyny, że wierzyciele w każdym momencie mogli doprowadzić do upadłości takiego przedsiębiorcy, wszczynając egzekucję czy wypowiadając kluczowe dla niego kontrakty. Te mankamenty postępowania o zatwierdzenie układu zniwelowano właśnie poprzez wprowadzenie procedury uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego.

Przedstawiamy, jak krok po kroku przeprowadzić nową procedurę. Wskazujemy przy tym korzyści oraz potencjalne ryzyka wynikające z nowo wprowadzonych przepisów.

Przebieg procedury

Przed wszczęciem uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego przedsiębiorca zobowiązany jest m.in. dokonać wyboru doradcy restrukturyzacyjnego i przygotować niezbędne dokumenty

Z uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego może skorzystać przedsiębiorca, który spełnia jeden z poniższych warunków:

■ **stał się niewypłacalny** – a o takiej sytuacji można mówić, jeśli utracił on zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych (przesłanka płyn-

TAK TO WYGLĄDA KROK PO KROKU

- ✓ **KROK 1.** Zawarcie umowy z doradcą restrukturyzacyjnym
- ✓ **KROK 2.** Wyznaczenie dnia układowego
- ✓ **KROK 3.** Przygotowanie propozycji układowych oraz spisu wierzycieli i spisu wierzycieli spornych
- ✓ **KROK 4.** Złożenie wniosku o publikację w MSiG oświadczenia o wszczęciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego
Ważne! W momencie publikacji ogłoszenia dłużnik zyskuje ochronę, w tym m.in. przed egzekucjami komorniczymi.
- ✓ **KROK 5.** Negocjacje z wierzycielami, opracowanie planu i zbieranie głosów
- ✓ **KROK 6.** Ustalenie, czy układ został przyjęty przez wierzycieli
- ✓ **KROK 7.** Złożenie w sądzie wniosku o zatwierdzenie układu
- ✓ **KROK 8.** Weryfikacja przez sąd legalności i wykonalności przyjętego układu
- ✓ **KROK 9.** Zatwierdzenie układu przez sąd
- ✓ **KROK 10.** Uprawomocnienie się postanowienia sądu o zatwierdzeniu układu
Ważne! W przypadku braku wpływu do sądu wniosku o zatwierdzenie układu przed upływem 4-miesięcznego terminu od otwarcia UPR postępowanie z mocy prawa ulega umorzeniu.

© P

PRZYKŁAD 1

W jakiej sytuacji można skorzystać

COVID-19 doprowadził do czasowego wstrzymania działalności operacyjnej przedsiębiorstwa. Wprawdzie udało się zachować płynność bieżącą (m.in. dzięki dotacjom z Polskiego Funduszu Rozwoju i wstrzymaniu płatności składek ZUS), ale nie udało się na tyle jej odbudować, by utrzymać niezakłóconą płynność w kolejnych miesiącach. Z prognozy przepływów pieniężnych wynika, że na przełomie sierpnia i września 2020 r. pojawią się zatory płatnicze, które sukcesywnie będą narastać. Taki stan oznacza, że już dziś (przełom lipca i sierpnia 2020 r.) przedsiębiorca jest zagrożony niewypłacalnością, czyli może skorzystać z uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego.

© P

nościowa), a także wtedy, gdy zobowiązania te przekraczają wartość jego majątku i stan taki utrzymuje się nieprzerwanie przez dwa lata (przesłanka bilansowa);
■ **jest zagrożony niewypłacalnością** – czyli wtedy, gdy sytuacja ekonomiczna wskazuje, że w niedługim czasie może stać się niewypłacalny.

Dla oceny, czy istnieje zagrożenie niewypłacalnością, brać można pod uwagę również zobowiązania, które jeszcze nie istnieją, ale co do których istnieje wysokie prawdopodobieństwo, że powstaną. Pojęcie „niedługi czas” ma charakter nieostry i należy je interpretować z uwzględnieniem okoliczności danej sprawy.

Innymi słowy, zagrożony niewypłacalnością jest ten, do którego drzwi powoli zaczyna pukać kryzys i który bez dokonania odpowiednich działań reorganizacyjnych (kosztowych, majątkowych, pracowniczych itp.) utraci płynność finansową. [przykład 1]

KROK 1

ZAWARCIE UMOWY Z DORADCĄ RESTRUKTURYZACYJNYM

Co istotne, dłużnik sam dokonuje wyboru doradcy restrukturyzacyjnego, z którym następnie powinien podpisać umowę o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Z tą chwilą doradca zaczyna pełnić formalną funkcję nadzorca układu.

Doradca restrukturyzacyjny musi spełniać wymogi określone w art. 24 ustawy z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 814; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 1298; dalej: p.r.).

Lista osób mających licencję doradcy restrukturyzacyjnego dostępna jest na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości: <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-licencjonowanego-doradce-restrukturyzacyjnego>. Obecnie zarejestrowanych jest na niej 1455 osób.

Rola

Nadzorca układu sprawuje kontrolę nad czynnościami dłużnika oraz jego przedsiębiorstwem, a przede wszystkim jest swoistym łącznikiem między przedsiębiorcą a jego wierzycielami w zakresie przeprowadzenia głosowania nad propozycjami układowymi. Zadaniem nadzorca jest także przygotowanie planu restrukturyzacyjnego i opinii o możliwości wykonania układu. A zatem jest postacią kluczową, jeśli idzie o formalny aspekt uproszczonej restrukturyzacji.

Wysokość wynagrodzenia

Obowiązkowym elementem umowy z doradcą restrukturyzacyjnym jest określenie wynagrodzenia nadzorca układu. Może mieć ono charakter ryczałtowy bądź z premią za sukces.

Nowe przepisy wprowadziły limit wynagrodzenia nadzorca układu w odniesieniu do restrukturyzacji mikro- lub małego przedsiębiorcy. W takim przypadku wynagrodzenie nadzorca układu nie może być wyższe niż 15 proc. kwoty przeznaczanej dla wierzycieli zgodnie z postanowieniami przyszłego układu. Dodatkowo ustawodawca przewidział niewielką podwyżkę wynagrodzenia, gdy kwota przeznaczona dla wierzycieli zgodnie z układem przekracza 100 000 zł lub 500 000 zł – odpowiednio w wysokości 3 proc. i 1 proc.

Mając na uwadze, że w chwili zawarcia umowy nie jest możliwe określenie finalnej kwoty, która zostanie przeznaczona na spłatę wierzycieli, to nie da się kwotowo ustalić maksymalnego wynagrodzenia przysługującego nadzorcą. Wobec tego zaleca się wprowadzenie regulacji umownej co do wynagrodzenia zasadniczego oraz zastrzeżenia w treści umowy warunku zawieszającego, mówiącego o tym, że nadzorca układu otrzyma pozostałą część ustawowego wynagrodzenia w przypadku skutecznego przeprowadzenia uproszczonego postępowania re-

strukturyzacyjnego zakończonego zatwierdzeniem układu. [przykład 2]

Ile w razie niepowodzenia

W przypadku fiaska uproszczonej restrukturyzacji (a więc gdy nie doszło do zawarcia układu) wynagrodzenie nadzorcy nie może przekroczyć dwukrotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w III kwartale roku poprzedniego, ogłoszonego przez prezesa GUS. Obecnie jest to 10 296,14 zł netto.

Wysokość tego wynagrodzenia nie jest znaczna, ustawodawca miał przede wszystkim na uwadze zwiększenie dostępności nowego typu postępowania dla mikroprzedsiębiorców.

KROK 2

WYZNACZENIE DNIA UKŁADOWEGO

Po podpisaniu umowy z doradcą restrukturyzacyjnym należy niezwłocznie ustalić dzień układowy. Konieczne jest przy tym wskazanie konkretnej daty (np. 1 lipca 2020 r.). Wyznaczenie dnia układowego ma fundamentalne znaczenie dla całego postępowania restrukturyzacyjnego dłużnika, według stanu z tego dnia określa się bowiem uprawnienia wierzycieli do głosowania nad układem, a także skutki przysługującego układu. Innymi słowy, dzień układowy wprowadza rozgraniczenie na wierzycieli objętych układem (czyli te podlegające restrukturyzacji) oraz wierzycieli nimi nieobjętych (czyli te bieżące, które dłużnik musi regulować na co dzień).

KROK 3

PRZYGOTOWANIE DOKUMENTACJI

Jeszcze przed formalnym rozpoczęciem uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego przedsiębiorca zobowiązany jest do przygotowania wymaganych przepisami dokumentów: propozycji układowych, spisu wierzycieli oraz spisu wierzycieli spornych, a następnie przekazania ich nadzorcy układu.

Jakkolwiek nie wynika to wprost z przepisów ustawy, to jest oczywiste, że dokumenty dłużnik przygotowuje pod nadzorem nadzorcy układu i przy jego

aktywnym wsparciu. Po to przecież zawierał umowę z doradcą, by mieć gwarancję prawidłowego przygotowania kluczowych dla każdej restrukturyzacji dokumentów formalnoprawnych.

Jak więc wynika z powyższego, nadzorca układu pełni bardzo odpowiedzialną

funkcję. To na nim spoczywa ciężar dbania o to, by postępowanie przebiegało zgodnie z prawem, a wierzyciele nie doznali uszczerbku ponad ten, który wpisuje się w każdy układ zakładający zmniejszenie wysokości zobowiązań czy inną formę ich restrukturyzacji.

KROK 4

ZAMIESZCZENIE OBWIESZCZENIA W MSiG

Po zawarciu umowy z doradcą restrukturyzacyjnym oraz przedłożeniu mu propozycji układowych i spisów wierzycieli, przedsiębiorca publikuje w Monitorze Sądowym i Gospodarczym własne oświadczenie o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu.

Treść obwieszczenia

W obwieszczeniu – poza oświadczeniem o wszczęciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego – wskazać należy:

- dane dłużnika,
- dane nadzorcy układu oraz
- dzień układowy.

By dokonać obwieszczenia, należy wypełnić formularz MSiG-M1 (instrukcja dostępna jest na stronie internetowej <https://arch-bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/monitor-sadowy-i-gospodarczy/formularze-dotyczace-monitora-sadowego-i-gospodarczego/>).

Po kilku dniach w MSiG ukazuje się obwieszczenie o otwarciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. [wzór 1 i 2]

Skutki publikacji

Dzień obwieszczenia w MSiG jest dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. Z tym dniem

W jakim sądzie złożyć zawiadomienie

Sprawami restrukturyzacyjnymi zajmują się sądy restrukturyzacyjne. Tę rolę pełnią wydziały gospodarcze sądów rejonowych (art. 14 p.r.). A zatem powiadomienie o zamieszczeniu ogłoszenia należy zaadresować do sądu rejonowego właściwego dla głównego ośrodka podstawowej działalności dłużnika, czyli miejsca, w którym przedsiębiorca regularnie zarządza swoją działalnością i które jako takie jest rozpoznawalne dla osób trzecich. Najczęściej będzie to więc sąd właściwy dla miejsca głównej siedziby spółki. Ale uwaga! Nie w każdym sądzie rejonowym jest wydział gospodarczy, dlatego przed złożeniem wniosku należy sprawdzić, jaki sąd rejonowy jest właściwy dla danej miejscowości. ©

PRZYKŁAD 2

Maksymalne wynagrodzenie doradcy w przypadku sukcesu

Układ przewiduje zaspokojenie wierzycieli w 100 proc. po upływie roku od uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu. Udało się doprowadzić do zawarcia układu. Suma wierzycieli objętych układem wynosi 150 000 zł. W takim wypadku maksymalne wynagrodzenie doradcy restrukturyzacyjnego jako nadzorcy układu oblicza się w sposób następujący: (150 000 x 15 proc. + 50 000 x 3 proc.) + 23 proc. [podatek VAT] = 20 295 zł

PRZYKŁAD 3

Nawet 10-dniowe okienko

Wierzyciel ustalił dzień układowy na 4 sierpnia. Siedem dni później (11 sierpnia) złożył wniosek o publikację obwieszczenia o wszczęciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Publikacja obwieszczenia nastąpiła trzy dni po złożeniu wniosku, czyli 14 sierpnia. W efekcie powstało 10 dni luki pomiędzy dniem układowym a formalnym otwarciem postępowania o zatwierdzenie układu (obwieszczenie w MSiG). Przedsiębiorca zastanawia się, jakie zatem następstwa prawne należy wiązać z przedstawionymi zdarzeniami. W szczególności: czy można w tym czasie spłacać niektórych wierzycieli? Otóż według stanu z dnia układowego określa się uprawnienia wierzycieli do głosowania nad układem, a także skutki przyjętego układu (art. 211 ust. 3 p.r.). Zgodnie z kolei z art. 150 ust. 1 p.r. układ obejmuje wierzycieli osobiste powstałe przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego (tu: przed dniem układowym). W uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym wcielono w życie zapożyczoną z przyspieszonego postępowania układowego instytucję w postaci niedopuszczalności świadczeń z wierzycieli objętych układem (art. 252 ust. 1 p.r.). Zakaz ten jednak trwa od dnia publikacji ogłoszenia w MSiG o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu do dnia jego umorzenia lub zakończenia. W praktyce oznacza to, że niedopuszczalne jest, aby przedsiębiorca spłacał w trakcie trwania uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego wierzycieli osobiste powstałe przed dniem układowym. Skutek ten jednak powstanie nie od dnia układowego, lecz od dnia ukazania się obwieszczenia w MSiG. Zatem w przypadku owego przedsiębiorcy istnieje 10-dniowe okienko, w którym nie ma zakazu spełniania wierzycieli osobistych powstałych przed dniem układowym. Trzeba mieć jednak na uwadze, że spłata ta nie może prowadzić do pokrzywdzenia wierzycieli, dlatego dłużnik powinien uważać, by nie narazić się na odpowiedzialność karną (zakaz selektywnej spłaty wybranych wierzycieli). ©

WZÓR 1. OGŁOSZENIE SPÓŁKI

XYS sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie (adres), o numerze KRS: 0000000, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 1086) oświadcza o otwarciu postępowania o zatwierdzenie układu (tzw. uproszczone postępowanie o zatwierdzeniu układu).
Nadzorcą układu jest ZZZ SA z siedzibą w Warszawie (adres; numer KRS: 0000000)
Dniem układowym jest 1 sierpnia 2020 r.

WZÓR 2. OGŁOSZENIE OSOBY PROWADZĄCEJ JEDNOOSOBOWĄ DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ

Jan Kowalski, prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Kwiaty Jan Kowalski (adres; NIP), oświadcza, że otwiera postępowanie restrukturyzacyjne o zatwierdzenie układu.
Dłużnik 30 lipca 2020 r. zawarł umowę o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem postępowania z Jakubem Mądrym (nr licencji 000).
Jako dzień układowy wskazuje się dzień 1 sierpnia 2020 r.
Postępowanie prowadzone będzie w trybie określonym przez ustawę z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne znajdujące zastosowanie do postępowania o zatwierdzenie układu ze zmianami wynikającymi z ustawy z 19 czerwca 2020 r. o dopłatach do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych przedsiębiorcom dotkniętym skutkami COVID-19 oraz o uproszczonym postępowaniu o zatwierdzenie układu w związku z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. z 2020 r. poz. 1086). ©

rozpoczyna się formalna restrukturyzacja dłużnika, który zyskuje wiele przywilejów (na ten temat piszemy dalej).

Z chwilą ukazania się obwieszczenia wierzyciele się dowiadują, że dłużnik został postawiony w stan formalnej restrukturyzacji i od tej pory korzysta z ochrony przewidzianej ustawą. Wierzyciele mają prawo dbać o to, by postępowanie restrukturyzacyjne nie zmierzało do ich pokrzywdzenia. Z tych względów ustawodawca nałożył na nadzorcę układu obowiązek powiadomienia w terminie trzech dni od ukazania się obwieszczenia o tym fakcie właściwego sądu restrukturyzacyjnego. [ramka] Sąd ten – na wniosek wierzycieli, a także nadzorcy – będzie mógł uchylić skutki otwarcia postępowania, gdyby jego skutki zmierzały do pokrzywdzenia wierzycieli.

Luka w przepisach

Modyfikacja postępowania o zatwierdzenie układu dokonana w ramach uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego przewiduje, że dzień układowy ustalany jest na 7 dni przed lub po złożeniu wniosku o publikację obwieszczenia w MSiG.

Przepisy niestety nie są precyzyjne i pojawiły się w praktyce wątpliwości dotyczące tego, jaki w istocie charakter ma dzień układowy, skoro to dopiero obwieszczenie w MSiG jest pierwszym dniem trwania restrukturyzacji. Między tymi datami może minąć nawet ok. 10 dni. [przykład 3] Zgodnie zaś z ogólnymi zasadami w postępowaniu o zatwierdzenie układu skutki otwarcia tego postępowania restrukturyzacyjnego powstają z dniem układowym.

Czy w związku z tym dłużnik pomiędzy dniem układowym a obwieszczeniem w MSiG może spłacać wierzycieli objętych układem? Rozstrzygając ten problem, przyjąć należy, że dzień układowy wyznacza tylko krąg wierzycieli objętych układem. Wszelkie zaś skutki otwarcia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego należy powiązać z datą obwieszczenia w MSiG. Z tych względów np. spłata wierzycieli pomiędzy dniem układowym a dniem obwieszczenia w MSiG będzie dopuszczalna, o ile oczywiście nie stanowi selektywnego zaspokojania wybranych wierzycieli, czyli nie wypełnia znamion przestępstwa. Co więcej, wierzycieli, które powstaną w owej kilkudniowej luce, nie będą objęte układem na dalszym etapie postępowania, mimo iż data jego wszczęcia przypadnie już po powstaniu takiej wierzycielności.

WAŻNE : Dzień obwieszczenia w MSiG jest dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego. Z tym dniem rozpoczyna się formalna restrukturyzacja dłużnika, który zyskuje wiele przywilejów.

KROK 5

NEGOCJACJE Z WIERZYCIELAMI I ZBIERANIE GŁOSÓW

W kolejnym kroku podejmowane są negocjacje z wierzycielami. W ich efekcie zostaje opracowany przez nadzorcę plan układu restrukturyzacyjnego. Następnie ma miejsce przedstawienie wierzycielom propozycji restrukturyzacji zadłużenia (propozycje układowe).

Po przejściu etapu negocjacji z wierzycielami pozostaje zebranie głosów i policzenie, czy układ został przyjęty.

W nowym uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym istnieje tradycyjna możliwość samodzielnego zbierania głosów przez dłużnika. Jak wskazuje ustawodawca, „niezależnie” od tego sposobu istnieje możliwość przeprowadzenia zgromadzenia wierzycieli odpowiednio na zasadach obowiązujących w pozostałych procedurach restrukturyzacyjnych.

Samodzielne zbieranie głosów – tryb korespondencyjny

W praktyce wygląda to tak, że dłużnik zbiera głosy na piśmie, przedstawiając wierzycielom karty do głosowania. Wzór karty do głosowania został przygotowany przez ministra sprawiedliwości i zawiera wszystkie ustawowo wymagane dane. Z pewnością bezpiecznym rozwiązaniem będzie korzystanie tego wzoru, ponieważ brak wskazania w karcie któregośkolwiek z wymaganych elementów będzie powodował jej nieważność.

Karta obejmuje dane dłużnika, wierzyciela oraz nadzorcy układu. Ponadto taka karta powinna zawierać m.in.:

- kwotę wierzycielności przysługującą wierzycielowi,
- grupę, do której należy (o ile zostały utworzone),
- zgodę wierzyciela na objęcie wierzycielności układem (gdy jest wymagana).

Nie może zabraknąć miejsca przeznaczonego na oddanie głosu o treści „za” albo „przeciwko” układowi. Na etapie weryfikacji oddanych głosów istotne jest sprawdzenie, po pierwsze, czy karta została podpisana, a po drugie, czy została podpisana przez osobę do tego uprawnioną. Pomocne będą tutaj wydruki z Krajowego Rejestru Sądowego lub Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej). Podpisanie karty do głosowania przez osobę do tego nieuprawnioną będzie skutkowało nieważnością głosu. Gdy podpis składa pełnomocnik, musi wykazać swoje umocowanie, przedkładając stosowne pełnomocnictwo. Przedsiębiorca w tym procesie nie pozostaje

4 miesiące

ma dłużnik na dodanie się z wierzycielami i złożenie do sądu wniosku o zatwierdzenie układu

sam, wszystko to przebiega bowiem pod czujnym okiem nadzorca układu i przy jego wsparciu.

Alternatywa: na zgromadzeniu wierzycieli

Nowością w stosunku do postępowania o zatwierdzenie układu jest możliwość zwołania zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem. Jego termin wyznacza nadzorca układu. On również przewodniczy temu zgromadzeniu.

Każdy z wierzycieli jest indywidualnie zawiadamiany o terminie. Do zawiadomienia dołącza się:

- propozycje układowe,
- informację o podziale wierzycieli ze względu na kategorie interesów,
- informację o sposobie głosowania oraz
- pouczenie o treści przepisów p.r. istotnych przy przeprowadzaniu zgromadzenia wierzycieli.

W praktyce zawiadomienie to wraz z dokumentami wysyłane jest od razu z kartą do głosowania, by nie generować dodatkowych kosztów postępowania w postaci opłat za listy polecane.

O zwołaniu zgromadzenia wierzycieli również obwieszcza się w MSiG, co najmniej na dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia. Czynności tej dokonuje nadzorca układu.

Znaczącą różnicą w stosunku do zgromadzenia wierzycieli uregulowanego w p.r. jest brak sędziego komisarza na etapie zbierania i liczenia głosów. Odpowiednie stosowanie przepisów będzie oznaczało, że część jego kompetencji przejmie nadzorca układu. Może on więc dopuścić do głosowania wierzyciela, który stawi się na zgromadzeniu i przedstawi tytuł egzekucyjny stwierdzający jego wierzycielność. Nadzorca układu będzie mógł również odroczyć zgromadzenie wierzycieli czy zarządzić przerwę. Trzeba mieć jednak w pamięci limitowany czas trwania tego postępowania (cztery miesiące) – zatem ta sposobność nie będzie zbyt często wykorzystywana.

Zgromadzenie wierzycieli będzie mogło odbyć się także z wykorzystaniem elektronicznych środków komunikacji. Rozwiązanie to ułatwi uczestnictwo wierzycieli rozproszonych po całym kraju. Jest to obecnie tym bardziej pożądane z uwagi na panującą pandemię. Świetnym narzędziem jest transmisja za pośrednictwem łącz interaktywnych, satelitarnych, wideokonferencja. Umożliwia to wielostronną komunikację, daje możliwość wypowiedzenia się także wierzycielom. Z takiego zgromadzenia sporządzany jest protokół, który zawiera zapis posiedzenia na elektronicznym nośniku danych.

KROK 6

STWIERDZENIE PRZYJĘCIA UKŁADU

Ustaleniem, czy układ został przyjęty przez wierzycieli, zajmuje się nadzorca układu.

Aby układ został przyjęty, muszą zostać osiągnięte dwie większości:

- osobowa – oznaczająca, że więcej niż połowa wierzycieli musi zagłosować za układem oraz
- kapitałowa – polegająca na tym, że za układem muszą zagłosować wierzyciele dysponujący co najmniej 2/3 sumy wszystkich wierzycielności.

Problemy z liczeniem

W praktyce pojawiają się wątpliwości, jak liczyć większość, czy:

- od wierzycieli uprawnionych do głosowania (co do zasady wszyscy wierzyciele, których wierzycielności powstały przed dniem obwieszczenia w MSiG),
- tylko od wierzycieli głosujących.

Jedna z koncepcji różnicuje tryb przyjęcia układu od sposobu zbierania głosów. I tak w przypadku gdy dłużnik samodzielnie zbiera głosy – powyższe większości mają być liczone od uprawnionych do głosowania, a w przypadku zwołania zgromadzenia wierzycieli – wyłącznie od aktywnych wierzycieli.

Próżno szukać w aktualnych komentarzach szczegółowego uzasadnienia dla takiej koncepcji. Może ona wynikać z tego, że w art. 19 tarczy 4.o, poświęconym zwołaniu zgromadzenia wierzycieli, ustawodawca określił, że przyjęcie układu ustala się na podstawie art. 119 p.r. Przepis ten stwierdza właśnie, że większość osobową oraz kapitałową liczy się od wierzycieli głosujących. Z uwagi na pozorny brak bezpośredniego odwołania ustawodawcy do ustalenia przyjęcia układu w trybie samodzielnego zbierania głosów zapewne uznano, że większości liczy się na ogólnych zasadach obowiązujących w tradycyjnym postępowaniu o zatwierdzenie układu, tj. od wszystkich wierzycieli uprawnionych do głosowania.

Powyższą koncepcję należy uznać za błędną. Przede wszystkim literalne brzmienie art. 19 ust. 6 tarczy 4.o jest następujące: „przyjęcie układu określonego niniejszymi przepisami ustala się w oparciu o art. 119 (...)”. Ustawodawca nie odniósł się zatem do możliwości liczenia głosów od aktywnych wierzycieli tylko wtedy, gdy zostanie wyznaczony termin zgromadzenia wierzycieli, ale odwołał się ogólnie do regulacji wprowadzonych tarczą 4.o. Nawet w przypadku, gdy są wątpliwości co do wykładni literalnej przepisów, to trzeba się posilkować względami funkcjonalnymi. Nadrzędnym celem wprowadzenia do polskiego porządku prawnego uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego było otwarcie okna dłużnikowi do szybszego i efektywniejszego zawarcia układu z wierzycielami, z zapewnieniem ochrony słusznych praw wierzycieli. W sytuacji gdy dłużnik ma setki wierzycieli, w praktyce znaczna część z nich (przede wszystkim ta niedysponująca znacznymi wierzycielnościami) nie jest zainteresowana uczestnictwem w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Brak kontaktu z takimi wierzycielami będzie potencjalnie stanowił niełatwą do przezwyciężenia przeszkodę dla dłużnika do

osiągnięcia większości osobowej, jednocześnie będzie osłabiało to w większy lub mniejszy sposób uzyskanie większości kapitałowej. Nie wydaje się zatem zasadne ponoszenie zarówno przez przedsiębiorcę, jak i jego aktywnych wierzycieli skutków bierności pozostałych wierzycieli. Ograniczenie liczenia większości na korzystniejszych zasadach (od wierzycieli głosujących) jedynie do przyjęcia układu podczas zgromadzenia wierzycieli, wydaje się wręcz niezgodne z przyjętymi przez ustawodawcę założeniami.

Wyłania się jednak jeszcze jeden problem. Ustawodawca wskazał, że przeprowadzenie zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem jest możliwe niezależnie od zbierania głosów w trybie art. 212 p.r. A więc możliwość zwołania zgromadzenia wierzycieli przez nadzorcę układu wprowadzono zamiast lub oprócz zbierania głosów, jak w tradycyjnym postępowaniu o zatwierdzenie układu. Jak zatem ustalić przyjęcie układu, gdy w praktyce większości będą liczone w odmienny sposób dla trybu samodzielnego zbierania głosu oraz dla trybu zgromadzenia wierzycieli w celu głosowania nad układem, gdy nadzorca zdecyduje, by przeprowadzić oba te tryby jednocześnie? Ponadto konia z rzędem temu, kto będzie w stanie rozdzielić, które głosy są zbierane w jakim trybie. W rzeczywistości w trybie zwołania zgromadzenia wierzycieli również wysyła się wierzycielom karty do głosowania. Tryb korespondencyjny zawiera się już bowiem w sposobie oddawania głosów przy zgromadzeniu wierzycieli. Dlatego należy uznać, że w każdym przypadku przyjęcie układu powinno być ustalane na podstawie art. 119 p.r., a więc w odniesieniu do wierzycieli faktycznie głosujących, a nie uprawnionych do głosowania.

Większych emocji nie budzi już natomiast przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie, że przyjęcie układu stwierdza nadzorca układu.

KROK 7

ZŁOŻENIE W SĄDZIE WNIOSKU O ZATWIERDZENIE UKŁADU

Następnie dłużnik składa wniosek o zatwierdzenie przyjętego układu. Wymogi formalne są określone w art. 219 p.r. Trzeba przy tym pamiętać, że nie może to nastąpić później niż cztery miesiące od obwieszczenia w MSiG o otwarciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Od tego momentu rozpoczyna się faza sądowa.

KROK 8

BADANIE WNIOSKU PRZEZ SĄD

Sąd rozpoznaje układ, bada, czy jest zgodny z prawem, wykonalny i czy nie krzywdzi wierzycieli w rażącym stopniu. Sukces uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego w postaci prawomocnego zatwierdzenia układu oznacza rozpoczęcie fazy postsądowej, w której dłużnik przystępuje do realizacji układu.

KROK 9

ZATWIERDZENIE UKŁADU

W razie odmowy zatwierdzenia układu przez sąd uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne kończy się niepowodzeniem. Jeśli nastąpiło zatwierdzenie układu, to wierzyciele, którzy głosowali przeciwko układowi, mogą jeszcze złożyć zażalenie na postanowienie sądu.

KROK 10

UPRAWOMOCNIENIE SIĘ POSTANOWIENIA SĄDU O ZATWIERDZENIU UKŁADU

Z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu restrukturyzacja kończy się sukcesem, a dłużnik wchodzi w fazę wykonywania układu.

W przypadku braku wpływu do sądu wniosku o zatwierdzenie układu przed upływem 4-miesięcznego terminu od otwarcia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, z mocy prawa ulega ono umorzeniu.

Jakie przywileje daje rozpoczęcie postępowania?

Z chwilą dokonania ogłoszenia w MSiG nad dłużnikiem rozpoczyna się ochrona parasyłu. Przedsiębiorca zyskuje określone korzyści

KORZYŚĆ 1

OCHRONA PRZECIWEGZEKUCYJNA

Działania windykacyjne wierzycieli zostają efektywnie wstrzymane poprzez:

- zawieszenie toczących się postępowań egzekucyjnych,
- niedopuszczalność wszczęcia nowych postępowań egzekucyjnych,
- niedopuszczalność wykonania postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia roszczenia.

Co jednak najbardziej rewolucyjne – zawieszenie egzekucji odnosi się zarówno do wierzycielności objętych z mocy prawa układem, jak i tych objętych układem warunkowo (o ile wierzyciel wyrazi na to zgodę), np. wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo (w praktyce banki, które udzieliły dłużnikowi finansowania).

Największym utraceniem dotychczasowego postępowania o zatwierdzenie układu był brak ochrony dłużnika

Szansa na trwalsze zmiany

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne jako element tarczy 4.o jest narzędziem przejściowym. Zarazem jednak realizuje dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 z 20 czerwca 2019 r. w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniającej dyrektywę (UE) 2017/1132 (Dz.Urz. UE z 2019 r. L 172 s. 18; dalej: dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości) – gdzie ochrona dłużnika przed czynnościami egzekucyjnymi jest zapewniana już na etapie sprzed złożenia wniosku o zatwierdzenie układu. Zgodnie z art. 6 ust. 6 dyrektywy pierwotny okres wstrzymania indywidualnych czynności egzekucyjnych jest ograniczony do maksymalnie czterech miesięcy. Przewidywany czas trwania uproszczonego postępowania wynosi właśnie cztery miesiące. Brak wpływu do sądu wniosku dłużnika o zatwierdzenie układu przed upływem 4-miesięcznego okresu będzie skutkowało umorzeniem tego postępowania. Przedsiębiorca nie powinien się jednak martwić na zapas tym, że wprowadzone rozwiązania znikną z przestrzeni prawnej z 30 czerwca 2021 r. Państwa członkowskie powinny implementować rozwiązania przewidziane w dyrektywie do 17 lipca 2021 r. Można się zatem spodziewać, że rozwiązania te zostaną implementowane na stałe do porządku prawnego, jednak na ich ostateczny kształt trzeba będzie jeszcze poczekać. © P

przed czynnościami windykacyjnymi wierzycieli podejmowanymi na drodze postępowania egzekucyjnego. Dłużnik bowiem zyskiwał ochronę swojego majątku dopiero od dnia wydania postanowienia o zatwierdzeniu układu przez sąd, a więc po przejściu niełatwego procesu negocjacji z wierzycielami oraz samodzielnego zbierania głosów. W takiej sytuacji istniało poważne ryzyko, że raz wypracowane propozycje układowe czy plan restrukturyzacyjny nie zostaną zrealizowane, skoro dłużnik na skutek działań wierzycieli nie będzie dysponował na koniec postępowania o zatwierdzenie układu majątkiem, który posiadał na jego początku.

Formalnie nie są od przedsiębiorcy wymagane żadne czynności, przeciwegzekucyjna ochrona majątku następuje z mocy prawa z dniem obwieszczenia. W praktyce jednak trzeba będzie trzymać rękę na pulsie, bo nie wszyscy wierzyciele, a nawet komornicy na bieżąco sprawdzają MSiG. Dlatego warto wysłać pisma informacyjne do komorników o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego oraz skutkach, które się tym wiąże. W takiej sytuacji komornik zobowiązany jest do zawieszenia egzekucji wszczętej przed otwarciem uproszczonego postępowania albo jej umorzenia, gdy wszczął egzekucję, nie wiedząc, że takie postępowanie restrukturyzacyjne zostało już otwarte.

KORZYŚĆ 2

BEZWZGLĘDNE OBJĘCIE UKŁADEM WIERZYCIELI RZECZOWYCH

Kolejnym ukłodem wobec dłużnika w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym jest układem objęcie wierzycielności osobisto-rzeczowych (o których mowa w art. 249 p.r. oraz art. 260 ust. 1 p.r.) bez konieczności udzielenia zgody przez wierzyciela. Przedsiębiorca musi jednak przedwieźć w propozycjach układowych pełne zaspokojenie takiego wierzyciela (zarówno co do należności głównej, jak i ubocznej) albo zaspokojenie w stopniu nie niższym niż to, które wierzyciel mógłby uzyskać z przedmiotu zabezpieczenia (czyli w klasycznej egzekucji czy upadłości).

Dotychczas zastosowanie takiego rozwiązania było możliwe tylko wtedy, gdy procedowany był układ częściowy. Obecnie rzeczona sposobność została rozciągnięta na układ obejmujący wszystkie wierzycielności powstałe przed dniem układowym. Stanowi to niebywałe ułatwienie dla dłużnika, gdyż w praktyce trudne jest przekonanie wierzyciela rzeczowego, że ma interes w wyrażeniu zgody na restrukturyzację swojego zobowiązania (proponowane warunki restrukturyzacji muszą być dla niego korzystne). Jeżeli wierzyciel nie wyrazi zgody na objęcie wierzycielności układem (w innej procedurze niż uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne), to wierzycielności zabezpieczone rzeczowo nie doznają żadnych ograniczeń w toku postępowania restrukturyzacyjnego, a wierzyciele mogą przymusowo dochodzić swoich praw, co zazwyczaj uniemożliwia zawarcie układu z innymi wierzycielami.

Wykładania funkcjonalna nowych przepisów prowadzi do wniosku, że egzekucja wierzycielności zabezpieczonych rzeczowo (bez względu na treść propozycji układowych) w toku uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego jest niedopuszczalna.

KORZYŚĆ 3

NIEDOPUSZCZALNOŚĆ WYPOWIADANIA UMÓW

Kolejną nowością w postępowaniu o zatwierdzenie układu jest zakaz wypowiedziania – najważniejszych w ocenie ustawodawcy – umów zawartych z restrukturyzującym się dłużnikiem bez zezwolenia nadzorca układu. Złożenie oświadczenia o wypowiedzeniu bez wymaganej aprobaty nadzorca jest obwarowane sankcją bezskuteczności. Zabieg ten ma chronić dłużnika przed pozbawieniem go składników majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa, służących mu do kontynuowania działalności i wypracowania wpływów, które następnie zostaną przeznaczane na zaspokojenie wierzycieli w ramach układu. Warunkiem skorzystania z omawia-

nej ochrony jest regulowanie zobowiązań wynikających z umowy, powstałych po otwarciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Brak uczynienia zażądania wskazanemu obowiązkowi dla wierzycielowi prawną możliwość skutecznego wypowiedzenia tej umowy.

Ponadto ustawodawca przewidział dla wierzycieli kolejną furtkę do rozwiązania umowy z dłużnikiem w postaci innych okoliczności określonych w umowie, jeżeli wystąpiły po otwarciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Oczywiście zakres tych okoliczności musi wprost wynikać z zawartych umów. Może to być pozbawienie najemcy lokalu dostępu do umówionej powierzchni magazynowej czy też zbędność najmowanych lokali z powodu budowy nowej siedziby.

Podkreślić trzeba, że ochrona przedwczesnego rozwiązywania umów odnosi się jedynie do niedopuszczalności wypowiedzenia umowy, dozwolone jest zatem jej zakończenie w inny sposób, chociażby poprzez upływ czasu, na jaki została zawarta, czy też za porozumieniem stron.

Nieco przewrotnie na wstępie przepisów dotyczących ochrony umów podkreślona została istotność umów, których kontrahent dłużnika nie może wypowiedzieć. Ustawodawca wskazał w art. 256 ust. 1 i 2 p.r. umowy, które są objęte ochroną. W katalogu tym znajdują się m.in. umowa najmu lokalu, umowa kredytu w zakresie środków pozostawionych do dyspozycji dłużnika, a także umowa leasingu. Celem tego uregulowania jest zapewnienie efektywnej naprawy przedsiębiorstwa. Jak pokazuje rzeczywistość, katalog ten nie jest wystarczający, ponieważ nie obejmuje wszystkich kontraktów kluczowych dla funkcjonowania przedsiębiorcy. W praktyce przedsiębiorcy zawierają wiele nienazwanych umów o istotnym znaczeniu dla prowadzonej działalności. Jeżeli dłużnik np. prowadzi hutę szkła, to wypowiedzenie przez wierzyciela umowy o dostawę energii całkowicie sparaliżuje funkcjonowanie przedsiębiorstwa. Niestety jest to możliwe na gruncie obecnie obowiązujących przepisów. W tym miejscu należy zatem postawić postulat *de lege ferenda*, że implementacja dyrektywy powinna polegać nie na enumeratywnym wskazaniu umów objętych ochroną, lecz wprowadzeniu katalogu otwartego. Powinno być możliwe włączenie do tego katalogu umów istotnych dla danego przedsiębiorstwa, wpływających na jego bycie albo nie bycie na rynku.

Należy uspokoić, że sam fakt możliwości wypowiedzenia umowy innej niż wskazana przez ustawodawcę w aktualnym katalogu nie oznacza, iż wierzyciel z tego przywileju skorzysta. Przy opornych kontrahentach znaczące będą umiejętności negocjacyjne przedsiębiorcy, ale przede wszystkim nadzorca układu, z usług którego korzysta dłużnik. W takiej sytuacji trzeba użyć perswazji i przekonać wierzyciela, że na dłuższą metę korzystniejsze jest utrzymanie w mocy przedmiotowej umowy. Na jej podstawie dochody zostaną bowiem przekazane wierzycielom. A w dłuższej perspektywie zrewitalizowanie przedsiębiorstwa dłużnika pozwoli na utrzymanie kontrahenta na rynku i czerpanie dalszych zysków z kontynuowanej współpracy. W przeciwnym razie, jeżeli dojdzie do ogłoszenia upadłości dłużnika, szanse na ściągnięcie 100 proc. wierzytelności, a przynajmniej na takim poziomie jak w postępowaniu restrukturyzacyjnym, są znikome.

KORZYŚĆ 4

ZACHOWANIE ZARZĄDU NAD PRZEDSIĘBIORSTWEM

Przedsiębiorca zachowuje zwykły zarząd nad bieżącą działalnością przedsiębiorstwa. Z uwagi na tak szeroki wachlarz narzędzi przekazanych dłużnikowi w tarczy 4. o konieczne było jednak ograniczenie pełnego władztwa nad przedsiębiorstwem, które posiada w tradycyjnym postępowaniu o zatwierdzenie układu. W uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym czynności przekraczające zakres zwykłego zarządu wymagają zgody nadzorca układu. Strony mogą już w umowie określić, jakie czynności nie mieszczą się w zakresie zwykłego zarządu nad przedsiębiorstwem. Możliwe jest również wystosowanie przez nadzorcę układu do dłużnika oficjalnego pisma, które czynności uznaje za przekraczające zwykły zarząd. Nie da się jednak generalnie określić, które czynności będą miały ten charakter, jest to bowiem uzależnione od przedmiotu oraz rozmiaru prowadzonej działalności gospodarczej. W praktyce kryterium rozróżniającym czynności przekraczające zwykły zarząd od zwykłego zarządu jest ich wartość. W jednym przedsiębiorstwie będzie to kwota powyżej 10 000 zł, w innym będzie to 50 000 zł, a jeszcze w innym 100 000 zł. Pułap ten ustala się osobno dla każdego dłużnika.

Zabezpieczenie praw wierzycieli

Na pierwszy rzut oka widać, że wprowadzone do postępowania o zatwierdzenie układu modyfikacje przede wszystkim chronią dłużnika. To nie oznacza jednak, że ustawodawca pominął wierzycieli

Poza ograniczeniem zarządu przedsiębiorcy oraz możliwością odebrania korzystnych narzędzi wyko-

rzystywanych niezgodnie z ich celem zostało wprowadzonych jeszcze kilka rozwiązań.

INSTRUMENT 1

LIMIT PRÓB RESTRUKTURYZACJI

W pierwszej kolejności trzeba wskazać, że przedsiębiorca może tylko raz otworzyć uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne. Ma to zapobiegać nadużywaniu tej instytucji w praktyce. Zaleca się zatem niedziałanie przez przedsiębiorcę zgodnie z zasadą „pierwszy i ostatni raz”. Należy gruntownie oszacować wysokość proponowanych spłat oraz szanse na przekonanie wierzycieli do prezentowanych propozycji układowych w stosunkowo krótkim czasie.

INSTRUMENT 2

ODPOWIEDZIALNOŚĆ ODSZKODOWAWCZA

Ponadto przedsiębiorca ponosi odpowiedzialność odszkodowawczą za otwarcie postępowania o zatwierdzenie układu w złej wierze. Takim działaniem będzie np. świadome otwarcie uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego mimo braku możliwości wykonania układu – wyłącznie po to, aby odwlec ogłoszenie upadłości albo wstrzymać egzekucję (np. w przededniu licytacji nieruchomości). Roszczenie o naprawienie szkody przysługuje zarówno wierzycielowi, jak i osobie trzeciej, która przez działanie dłużnika poniosła szkodę. Osobną kwestią jest już, czy przedsiębiorca z problemami finansowymi będzie w stanie wypłacić takie odszkodowanie, zwłaszcza gdy uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne zakończy się fiaskiem.

INSTRUMENT 3

OCHRONA WIERZYCIELI W RAZIE NIEPOWODZENIA RESTRUKTURYZACJI

Dodatkowo w przypadku niepowodzenia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, którego następstwem będzie upadłość przedsiębiorcy, wierzyciel zyska zabezpieczenie przed ryzykiem obejścia przepisów o bezskuteczności. Dzień dokonania obwieszczenia o otwarciu postępowania oraz dzień jego umorzenia z powodu braku wpływu w 4-miesięcznym terminie wniosku o zatwierdzenie układu został zrównany w skutkach odpowiednio z dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości oraz dniem zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego w rozumieniu art. 131a ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1228; dalej: p.u.). Oznacza to, że w toku postępowania upadłościowego syndyk może podważyć czynności krzywdzące wierzycieli dokonane w okresie poprzedzającym otwarcie postępowania o zatwierdzenie układu.

Sam okres objęty ochroną jest już szczegółowo uregulowany w art. 127-130 p.u. I tak np. bezskuteczne są czynności dłużnika, którymi rozporządził swoim majątkiem w okresie roku przed otwarciem uproszczonego postępowania. Bezskuteczna będzie też zapłata długu niewymagalnego dokonana przez przedsiębiorcę w ciągu sześciu miesięcy przed graniczną datą. W tym okresie syndyk może również wnioskować o uznanie za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości odpłatnych czynności prawnych dokonanych przez przedsiębiorcę z najbliższymi bądź z podmiotami gospodarczymi, pomiędzy którymi występują ustawowo wskazane powiązania.

Podkreślić trzeba, że zaskarżane mogą być czynności dłużnika dokonane zarówno przed otwarciem uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, jak i w jego toku – oczywiście poza tymi, dla których wyłączono sankcję bezskuteczności. W praktyce uczciwość pewnych działań przedsiębiorcy zastosowanych w krótkim czasie przed wszczęciem postępowania insolwencyjnego może budzić niekiedy słuszne podejrzenia, że rzeczywistym ich celem jest obniżenie wartości majątku, a tym samym pokrzywdzenie wierzycieli. Pozytywnie zatem należy oceniać obwarowanie dokonania takich czynności sankcją bezskuteczności.

INSTRUMENT 4

NADZORCA JAKO FUNKCJONARIUSZ PUBLICZNY

Negatywne skojarzenia wierzycieli może wywołać również fakt, że w uproszczonym postępowaniu restrukturyzacyjnym, w przeciwieństwie do innych postępowań, to sam przedsiębiorca wybiera doradcę restrukturyzacyjnego, który pełni funkcję nadzorca. Należy jednak pamiętać, że nadzorca jest funkcjonariuszem publicznym, a więc jest zobowiązany do rzetelnego stosowania przepisów o restrukturyzacji, których celem jest nie tylko uratowanie przedsiębiorstwa dłużnika, lecz także ochrona słusznych praw majątkowych wierzycieli. Nadzorca układu musi więc wykazywać się obiektywizmem w dążeniu do realizacji celów ustawy.

INSTRUMENT 5

PRAWO DO ŻĄDANIA UCHYLENIA OBWIESZCZENIA

I w końcu, co chyba najważniejsze, wierzyciele mogą żądać uchylenia przez sąd skutków dokonania ob-

wieszczenia o wszczęciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego. Sąd uchyli skutki postępowania, jeśli prowadzą one do pokrzywdzenia wierzycieli.

A jeśli się nie uda...

Przedsiębiorcy, którym się nie powiedzie zebrać głosów, mogą liczyć na łatwiejsze przejście do procedury sanacji lub upadłości

Nie każde postępowanie restrukturyzacyjne kończy się sukcesem. Przedsiębiorca może nie zdążyć złożyć w sądzie wniosku o zatwierdzenie układu przed upływem 4-miesięcznego terminu. Czas ten może okazać się za krótki na wypracowanie porozumienia z wierzycielami. Nie oznacza to jednak, że wszystkie wysiłki dłużnika poszły na marne. Ustawodawca przewidział, że w ciągu dwóch tygodni od odmowy zatwierdzenia układu albo w terminie siedmiu dni od umorzenia postępowania dłużnik może złożyć uproszczony wniosek o ogłoszenie upadłości lub uproszczony wniosek o otwarcie postępowania sanacyjnego. Dzięki temu majątek dłużnika pozostaje pod ochroną i możliwe jest płynne przejście do dalej idącej restrukturyzacji albo do procedury upadłości.

Ochrona menedżerów

Przedsiębiorca, który popada w stan niewypłacalności, bezwzględnie w ciągu 30 dni ma obowiązek złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości. Jeśli tego nie czyni, to naraża się na odpowiedzialność odszkodowawczą wobec wierzycieli, a w pewnych wypadkach (spółki kapitałowe) nawet na odpowiedzialność karną.

Na koniec parę słów o dodatkowych przesłankach egzoneracyjnych, tj. wyłączających odpowiedzialność odszkodowawczą reprezentantów dłużnika w przypadku nieterminowego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Otóż niezależnie od wyniku uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, członkowie zarządu dłużnika będą chronieni od odpowiedzialności prawnej względem wierzycieli, jeżeli:

- udowodnią, że w terminie na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości dokonano otwarcia uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego, a następnie doszło do prawomocnego zatwierdzenia przyjętego przez wierzycieli układu albo w jego następstwie doszło do otwarcia postępowania sanacyjnego lub do złożenia uproszczonego wniosku o ogłoszenie upadłości w warunkach określonych w art. 22 p.u. (czyli po złożeniu wniosku o zatwierdzenie układu, do którego jednak nie doszło), lub

- wykażą, że w terminie na złożenie wniosku o ogłoszenie upadłości dokonano w MSiC obwieszczenia o otwarciu uproszczonego postępowania restrukturyzacyjnego w terminie siedmiu dni od umorzenia postępowania na podstawie art. 20 p.u. (brak wpływu do sądu wniosku o zatwierdzenie układu w ciągu czterech miesięcy od obwieszczenia), złożono wniosek o ogłoszenie upadłości albo wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego, który doprowadził do otwarcia takiego postępowania.

Odpowiedzialność wobec ZUS pozostaje

Ustawodawca objął wprost przesłankami wyłączenia odpowiedzialności odszkodowawczej dłużnika wobec ZUS jedynie odpowiedzialność, o której mowa w art. 21 p.u., art. 299 ustawy – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 505; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 695; dalej: k.s.h.) i art. 116 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 900; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 1106). Wydaje się, że omyłkowo zostało pominięte wyłączenie odpowiedzialności karnej (art. 586 k.s.h.), odpowiedzialności odszkodowawczej za brak terminowej regulacji należności z tytułu składek ZUS (art. 31 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych; t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 266; ost.zm. Dz.U. z 2020 r. poz. 1291) oraz wyłączenie możliwości pozbawienia dłużnika prawa prowadzenia działalności gospodarczej (art. 373 p.u.). Wskazane wyżej przesłanki egzoneracyjne powinny w całości obejmować odpowiedzialność dłużnika (oczywiście pod warunkiem ich realizacji).

Uproszczone postępowanie restrukturyzacyjne niewątpliwie uatrakcyjnia tradycyjne postępowanie o zatwierdzenie układu. Biorąc jednak pod uwagę, że każda z tarcz antykrzysowych była przygotowywana w bardzo krótkim czasie – nie obyło się bez mankamentów redakcyjnych. Najbliższy rok pokaże, jak ostatecznie będą stosowane nowe przepisy. Oby ustawodawca odrobił lekcję i wszelkie nieprawidłowości zostały odpowiednio naprawione przy implementacji dyrektywy unijnej.